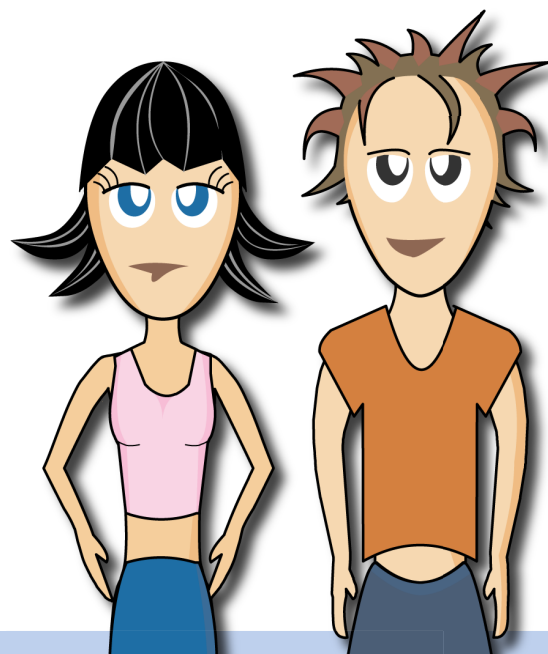
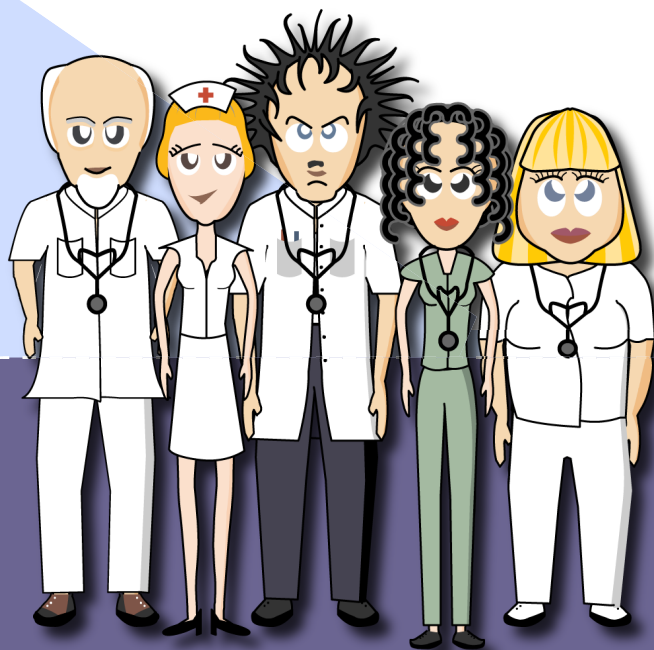

BETEGJOGOD-E VAN?

Betegjogi útmutató középiskolásoknak

Ez az útmutató az egészségügyi törvény rendelkezései alapján készült, ami az egészségügyi területen a legfontosabb, alapvető szabályokat megfogalmazó forrás. E törvény rendezi a betegeket megillető jogokat is, amelyeknek minden egészségügyi ellátás során érvényesülniük kell.

14 és 18 év közöttieknek

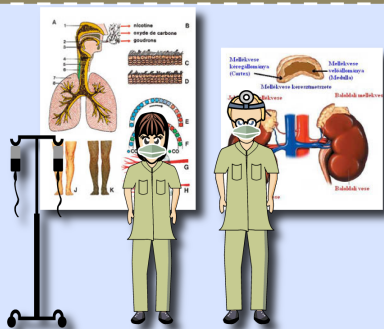
A cselekvőképesség a saját ügyeink önálló viteléhez szükséges belátási képességet jelenti, az az azt, hogy az ember önállóan gyakorolhatja a jogait, nyilatkozatot tehet, kötelezettséget vállalhat. A cselekvőképesség lehet teljes, korlátozott vagy kizárt.

- A Polgári Törvénykönyv szerint cselekvőképes az, aki 18. életévét betöltötte és nem áll cselekvőképességet érintő gondnokság alatt. Aki még nem töltötte be a 14. életévét az cselekvőképtelen, a 14 és 18 év közöttiek pedig korlátozottan cselekvőképesek.

- A 14-18 év közöttiek nyilatkozata akkor érvényes, ha – bizonyos kivételekkel – törvényes képviselőjük abba beleegyezik, vagy utólag jóváhagyja azt. A törvényes képviselő a szülőket vagy a gyámot jelenti. Azonban az egészségügyi döntések az embernek a saját testével kapcsolatos, mélyen személyes döntései, és mint ilyenekre speciális szabályok vonatkoznak.

E szabályok és jogok közül a 14 és 18 év közöttiekre vonatkozókat ismerteti e tájékoztató.

- jogod van megfelelő, folyamatosan hozzáférhető egészségügyi ellátáshoz

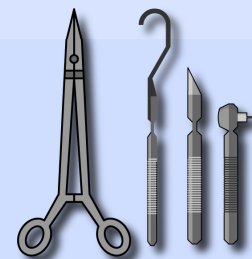
- az egészségügyi ellátás során az egyenlő bánásmód követelményének megfelelően kell eljárni, tehát nem tehető egészségügyi okkal nem indokolható különbség a betegek között

- például, nem lehet valakivel azért kivételezni, mert ismeri az orvost

- megválaszthatod az orvosodat, ez igaz a kórházi kezelésre és a házi gyermekorvosra is

- ha nem tudnak ellátni olyan betegség miatt azonnal, ami nem igényel azonnali beavatkozást, akkor várólistára kerülsz

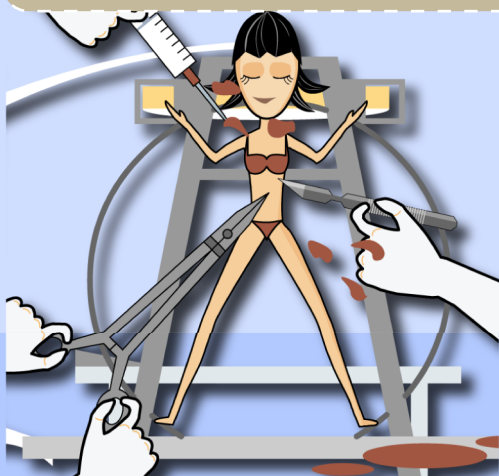
- a várólisták szerinti várakozási időt megnézheted az Egészségbiztosítási Felügyelet honlapján (<http://ebf.hu/index.php?m=10.2>)

- az önrendelkezési jog azt jelenti, hogy a beteg szabadon döntheti el, hogy kíván-e egészségügyi ellátást igénybe venni, illetve ellátása során mely beavatkozásokba egyezik bele

- az önrendelkezési jog értelmét az adja, ha tudod, hogy miről döntesz, tehát csak akkor lehet önrendelkezésről beszélni, ha azt valódi tájékoztatás előzi meg

- a beleegyezést bármikor vissza is lehet vonni

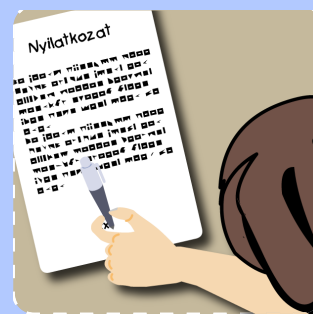

- az úgynevezett invazív beavatkozásokhoz írásbeli nyilatkozat szükséges – az invazív olyan beavatkozást jelent, aminek során a testbe bőrön, nyálkahártyán vagy testnyíláson keresztül behatolnak, kivéve, ha az elhanyagolható kockázatot jelent

- tehát a nőgyógyászati vizsgálatához nem szükséges írásbeli beleegyezés, míg egy műtéthez igen, illetve invazív beavatkozás például egy gyökérkezelés is beszélni, ha azt valódi tájékoztatás előzi meg

- amíg 18 éves nem leszel a döntési jogot a törvényes képviselőd (szülő, esetleg gyám) gyakorolhatja helyetted invazív beavatkozások esetén

- de a véleményedet ennek ellenére is meg kell hallgatniuk az orvosoknak és figyelembe is kell venniük azt

- összefoglalva ez azt jelenti

például egy nőgyógyászati vizsgálatához

vagy fogkő eltávolításhoz

illetve ahhoz hogy pl. a házi orvos vagy az iskolaorvos megvizsgáljon

nincs szükség a törvényes képviselőd hozzájárulására

- azonban egy műtéthez, gyökerkezeléshez vagy például a mandulád kivételéhez, szükség van a szüleid vagy gyámod beleegyező nyilatkozatára

- az orvosok, nővérek, más kórházi dolgozók kötelesek téged is érthetően tájékoztatni a vizsgálatokról, eredményükről, kezelési lehetőségekről, illetve a döntési jogról is

- a tájékoztatás után és később is kérdezhetsz, ha valamit nem értesz vagy további kérdésed van

- ha elmúltál 16 éves, akkor le is mondhatod a tájékoztatásról, kivéve, ha olyan a betegséged természete, hogy tájékoztatás nélkül másokat veszélyeztetnél, például ha súlyos és könnyen fertőző a betegséged

- a kórházban jogosult vagy látogatókat fogadni, telefonálni, akár levelezni is, mind addig, amíg ezzel másokat és az ellátást nem zavarod, tehát a például vizit alatt nem lehetnek látogatóid és nem is telefonálhatsz

- akár meg is tilthatod, hogy valaki meglátogasson vagy információt kapjon állapotodról – ettől a tiltástól csak akkor lehet eltérni, ha gondozásod érdekében szükséges, és azt közeli hozzátartozód vagy olyan kéri, aki köteles a gondozásodra (pl. a szüleid)

- a vizsgálatok, beavatkozások csak annyira és olyan hosszú időre kell levetkőznöd, amennyire az a vizsgálathoz feltétlenül szükséges

- csak olyanok lehetnek jelen, akiknek a jelenléte szükséges az ellátáshoz, illetve akiknek a jelenlétéhez hozzájárultál – ha valaki olyan jön be a szobába, akit nem ismersz, akkor megkérdezhetsz a nevét és beosztását, illetve, ha nem szükséges a jelenléte, megkérheted, hogy menjen ki

- ha elmúltál 16 éves, akkor szigorú formához kötött nyilatkozatban meg is nevezheted azt a személyt, aki helyetted gyakorolhatja a beleegyezés és elutasítás jogát, akit tájékoztatni kell, illetve bárkit ki is zárhatsz e körből

- ez szintén csak az invazív beavatkozásokra vonatkozik

- ez azt jelenti, hogy ha elmúltál 16, és azt szeretnéd, hogy valamelyik szülőd ne nyilatkozhatson az ilyen beavatkozás kérdésében, ne tájékoztassák, akkor erről rendelkezhetsz

- a nyilatkozat megfelel a formaságoknak, ha például két tanú aláírja rajtad kívül

* a dátumot és a keltezés helyét, illetve a tanúk lakóhelyét se felejtse le

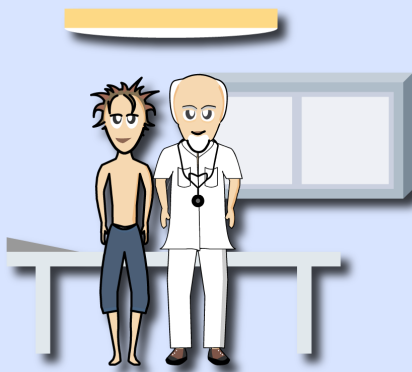
- jogod van megtekinteni és másolatot kérni a rád vonatkozó egészségügyi dokumentációról, tehát például a leleteket is megnézheted, kérhetsz róla másolatot

- ez a jog a szüleidet is megilleti

- amennyiben úgy veszed észre, hogy a dokumentáció hiányos vagy pontatlan, kérheted annak kijavítását (ennek azért van jelentősége, mert utóbb szinte csak a dokumentációból állapítható meg, hogy mi történt pontosan)

- amíg 18 éves nem leszel és később is, ha rendkívül súlyos állapotban vagy jogod van ahhoz, hogy az általad megjelölt személy mellett tartózkodj

- jogod van ahhoz, hogy a gyógykezelés során mások ne láthassanak, ne halhassanak téged, kivéve, ha ez sürgős szükség vagy veszélyeztető állapot miatt szükséges – tehát, ha sürgősen el kell végezni valamilyen beavatkozást a súlyosabb következmények elkerülése végett

- a kórházat bármikor elhagyhatod, de előtte szólnod kell a kezelő orvosodnak

- ha bejelentés nélkül hagyod el a kórházat, akkor erről értesítik majd a szüleidet

- nem hagyhatod el a kórházat abban az esetben, amikor a tájékoztatást sem lehet visszautasítani

- a kórházban használhatod a saját ruháidat és személyes tárgyaidat, amíg ezzel nem zavarod másokat vagy a kórház működését

- ha úgy véled, hogy sérültek a jogaid az egészségügyi ellátás során, akkor tehetsz panaszt a kórháznál, a betegjogi képviselőnél, az Egészségbiztosítási Felügyeletnél is

- betegjogi képviselő minden kórházban van, a www.jogvedok.hu-n megtalálható az elérhetőségük, és az hogy pontosan mikor vannak fogadóóráik

- a betegjogi képviselő segíthet a panasz megfogalmazásában, illetve írásbeli meghatalmazás alapján megteheti a panaszt helyetted is

- nem kívánt terhesség: ha teherbe estél, viszont a gyermeket nem szeretnéd megtartani, akkor a következőket kell tenned:

- szükséged lesz a terhességet igazoló, szülész-nőgyógyász szakorvos által kiállított igazolásra, amivel a családvédelmi szolgálathoz kell elmenned

- a terhesség a 12. hétig szakítható meg, de 14 és 18 év közöttiek esetében a 18. hétig, ezt követően csak szigorú orvosi indokok alapján

- a kérelmed érvényességéhez szükség van a törvényes képviselőd, általában anyukád vagy apukád, terhességmegszakítási kérelmet tudomásul vevő nyilatkozatára

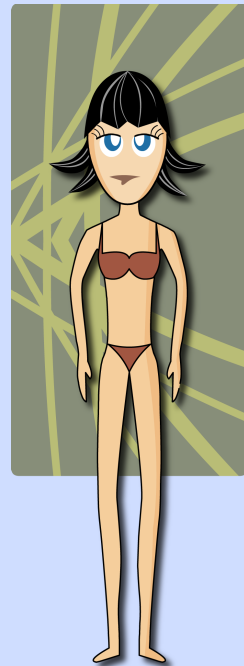
- ezt követően a családsegítő munkatársa tart tájékoztatást lehetőleg a magzat apja és a törvényes képviselőd jelenlétében pl. az örökbefogadásról, állami támogatásokról, ennek célja az, hogy a magzatot megtartsd

- amennyiben ezt követően is fenntartod a terhességmegszakítási kérelmet, akkor a munkatárs tájékoztat az abortusszal kapcsolatos tudnivalókról és az írásba foglalt kérelem másolatát megküldi az általad választott egészségügyi intézménynek, kórháznak

- a munkatársat titoktartási kötelezettség terheli, egészen a kérelem kiállításig nem kell megadnod semmilyen adatod

- ezt követően 8 napon belül kell jelentkezned a választott kórházban, ahol elvégzik a beavatkozást

- a határidők betartása nagyon fontos, mert ha nem tartod be őket, akkor a terhességmegszakítás elvégzését meg fogja tagadni a kórház

- passzív eutanázia: a magyar egészségügyi törvény lehetővé teszi halálos betegségben szenvedők számára az életfenntartó vagy életmentő beavatkozások visszautasítását

- 14 és 18 év közöttiek esetében bíróság hagyja jóvá a beteg ellátás visszautasításáról szóló nyilatkozatát

- a nyilatkozat mellett szükséges még egy háromtagú orvosi bizottság véleménye is, amely arról szól, hogy fennállnak-e az ellátás visszautasításának feltételei, illetve, hogy a beteg döntését annak következményei tudatában hozta-e meg